

אותו? לאן נעלמה אשתו? מי מסתתר בעברו?

בספרד!

עורכי הדין אברהם תורי, בעליהדירה בגיבעתיים, אותה שכר בר עבור ידידתו אורה זה בי וילדיה. תורי השכיר את הדירה למשך שנה, בשכר חודשי של 110 לירות. מאחר שב'ו לאפריל חל מועד פירעון השטר התלת-חודשי, קיבל מידי אורה המחאה על סך 330 לירות. את המחאה שלח בר ממקום מעצרו.

אלא שבהציגו את המחאה בבאנק, סירב הקופאי לכבדה. תורי דחף פתק מתחת לדלת הדירה: "אבקש לסור דחוף למשרדי, כיוון שהצ'ק לא כובד עליידי הבאנק ויש להחזיר את הדירה מיד."

אורה קראה את הפתק בחרדה. "ישראל לא היה שולח לי צ'ק אם אין לו כסיו", מילמלה. ואומנם, הסתבר כי המחאה היה כסיו — אלא שכספי בר הוקפאו עליידי הוצאת-ספרים ששילמה לו מיקדמה, על-חשד בון ספר שעתה, כנראה, שוב לא יופיע.

בר: "לא לחמתי בספרד!"

בר אהרן נשאר סתום, גם אחרי כל הבדיקות המטופופות. היה זה עברו האישי של בר. רק פרט אחד התברר ללא צל של ספק: כי בעיר וינה, בשנת 1912, נולד תינוק יהודי בשם גיאורג בר. אביו בא מאמריקה, ונשא לאשה צעירה וינאית. אולם — האם שירתה בשווייטלנד? חברו של בר מאותם הימים, כיום קצין צבאי הקבע, העיד כי בר הצטרף ב'1936 לארגון הציוני יישר וארספורט אונד שיצ'פריין ("התאחדות היהודית לספורטמגן וקליעה"). שמטרתו הייתה להגן על תהלוכות ציונות בווינה, על אסיפות ועל העליה-לרגל ההמוני גיב לקברו של הרצל. באירגון זה למד בר לראשונה, לדברי קצין זה, להשתמש בנשק, לקלוע למטרה ולצעוד בתרגילי-סדר. אילו שירת בשווייטלנד, היה חייב כבר לדעת חוכמה צבאית בסיסית זו.

לעומת זאת מספרים עליו קצינים בכירים אחרים שהכירוהו מראשית פעילותו בהגנה בארץ, כי בקורסים למפקדי-מחלקות לימד גם טאקטיקה צבאית שימושית — תורה שאין רוכשים בספרים או בתיאוריה, אלא רק מתוך למודים מעשיים בשדה. משמע —

שעבר אקדמיה או אולפנה צבאית כדירה. האומנם השווייטלנד, כפי שאמר להגלר? או שמא האקדמיה על שם פרונוזה, ליד מוסקבה, בה הושלו קאדרים קומוניסטיים. נשאלת גם השאלה אודות שרותו בבריגאדה הגדולה הבינלאומית בספרד. אחרי שבמשך שנים כה רבות נוצרה האגדה של שרותו כמפקד-גדוד במלחמת-האזרחים, החלו עתה כל ותיקי אותה מלחמה בישראל להכריז כי אינם מאמינים שבר אימנם היה שם. השבוע הוסיף ד"ר יוסף הלר, מתל-אביב, פרט מעניין: כי בבריגדה הבינלאומית על שם תלמן אומנם שירת קצין בשם ד"ר בר. היה זה יהודי, ממוצא גרמני, אשר שירת כ"רופא גדודי של הגדוד השלישי בבריגאדה. ד"ר הלר שירת כרופא גדודי בגדוד השני, ובאחד הקרבות ליד מארדיר נקבעו נקודות האיסוף של שני הגדודים זו ליד זו. ד"ר הלר זוכר את ד"ר בר כאדם נמוך-קומה, שמן ומרכיב משקפיים. ד"ר בר הינו גבוה במקצת, רוה ומרכיב משקפיים.

ויגמונט שטיין, עסקן יהודי היושב כיום בפאריס ואשר שירת בשעתו במטה חטיבת תלמן, סיפר אף הוא על אותו ד"ר בר, בהוסיפו כי הוצא להורג עליידי אוטו גרוטוול, נשיא גרמניה המזרחית, שנקרא אז גראל גומס, מפני שהיה חשוד בטרור-קיום. לא יתכן, לדברי שטיין, כי היו באותה חטיבה שני אנשים בשם ד"ר בר. אם כן, יכול להיות שישראל בר נטל לעצמו את זהות האיש שחוסל ועלה לישראל; או שלא היה כלל בספרד ושמו באמת ישראל (או גיאורג) בר; או שאינו לא בר ולא לחם בבריגאדה הבינלאומית, אלא נשלח תחת זהות בדויה כמרגל, כבר ב'1938.

היכן האמת? קשה עדיין לדעת. אפשר רק לציין שהחיפוש אחריה הסתבך עוד יותר, כאשר בר הודה בפני הגלר, השבוע, כי בניגוד למה שאמר עד כה, לא לחם מימיו בספרד.

*** הדליפה — בגרמניה?

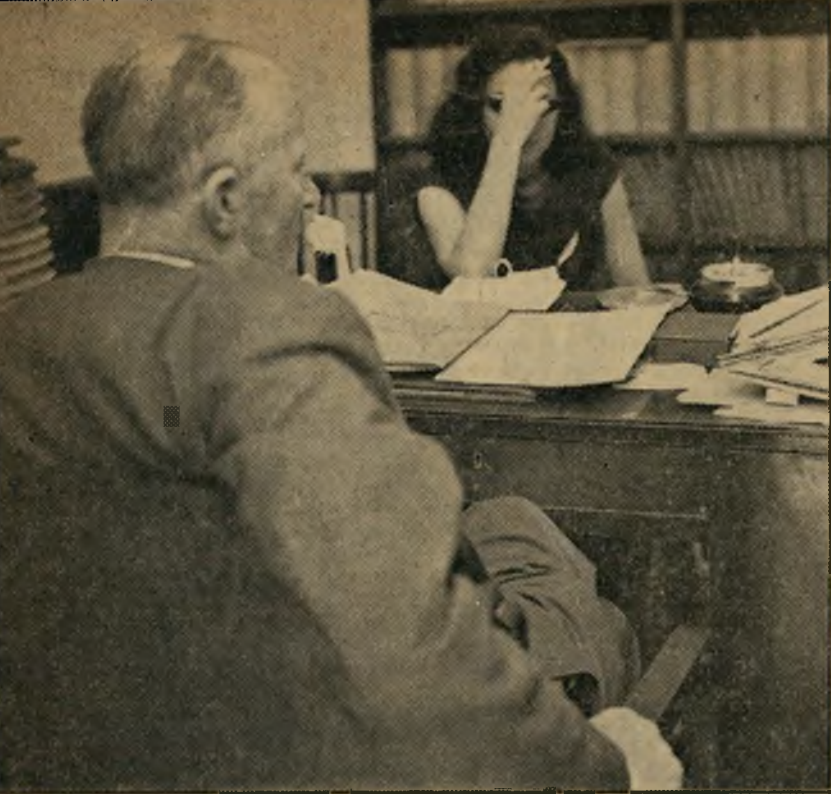
על כל פנים התקבל ישראל בר כבר סמך בענייני צבא, מיד עם הגיעו

הידידה והפרקליט

אצרה. מאו הגיע רחוק מאוד. כיום מנסים להמעיט את חשיבותו. אף מרחיקים לכת בכיוון זה, עד כדי כך שמגלים לפתע כי גנראלים צרפתיים, ששמעו אותו מרצה לפני שנה בפאריס, צחקו ממנו וקבעו כי אינו יודע מאומה.

ההשמצה האישית השיטתית והמעטת חשיבותו, מכוונת לטשטש את הקירבה הביצועית בינו לבין דויד בן-גוריון. אולם טיפוס השבועון בעל מקורות האינפורמציה המצויינים בכל רחבי תבל, קבע השבוע כי בר היה יודע ברבים כידידו ואיש-סודו של בן-גוריון. יתכן כי הסתמך על הידיעה (הבלתי-בדוקה, אומנם) כי בעת ביקורו הי ראשון בגרמניה, נשא עימו בר שני מכתבי המלצה חתומים בידי דויד בן-גוריון: האחד לקונראד אדנאור; השני לשר ההגנה, פרנץ יוזף שטראוס. מיכתבים אלה פתחו את כל השערים בפני בר — והם קבעו כי איש זה הוא מקורבו ואיש-חסותו של ראש ממשלת ישראל.

מעמד זה איפשר לבר לחדור למקומות

אחרי שלא הורשתה לבקר את בר במקום מעצרו, פנתה ידידתו אורה זהבי, לפרקליטו יעקב הגלר. אותו הכירה כידידו הוותיק של בר, ביקשה להתקשר דרכו עם ידידה העצור.

הסגורים בפני זרים. הוא הצליח לאסוף אינפורמציה בחוץ-לארץ, אשר רק איש סודו של ראש ממשלת ישראל — הנחיה שבת כמשולבת במערך המערבי — יכול להגיע אליה. חשוב לזכור עובדה זו, מכיוון שהבודאותיו חזר בר והדגיש שבמידה ומסר סודות — לא נגעו אלה למערך של צה"ל. ידוע כי לשירותי-הביון המערביים — ובעיקר לגרמניים — ישנה רשת מצויינת בתוך הגוש המזרחי. רשת זו יכולה לגלות דליפה בטחונית במערך המערבי, להודיע על כך למרכז הביון המערבי, האם נתגלתה גם הדליפה שבאה מבר? אם כן, בוודאי נמסרה אזוהרה לשירות הביון הישראלי, שיפקח את עינו אחרי מעשיו של הדוקטור. במיקרה זה, אפשר להניח כי זוהי הסיבה שדחפה את הש.ב. להזהיר את דויד בן-גוריון מפני יועצו.

גירסה זו קיבלה סיוע השבוע, מעל דפי השבועון הגרמני החשוב, דר שפיגל. כתב השבועון: שמו של בר הופיע ברשימה של מרגלים בשירות המזרחי, שנתפסה אצל המרגל לונסדייל בלונדון. לונסדייל זה העמיד פנים כיהודי קנדי, התגלה לבסוף כרוסי שלא נימול, אשר נטל את זהות לונסדייל האמיתי. הוא הצליח לגנוב את כל סודות הצי הבריטי.

הגילוי הועבר מיד לש.ב. שהחל עוקב אחרי בר — דבר שהביא לבסוף למעצרו. גורמי הבטחון הישראליים הכחישו נמרצות גירסות אלו, בטענם כי לא נתקבלה כל אזוהרה נגד בר מצד נאט"ו או מצד מדינה זרה. הוא נתפס, לדברי הש.ב., כתוצאה מפעולת עיקוב שיגרתית לגמרי. הוא נפגש עם דיפלומט קומוניסטי בארץ. ביגוי לא שעה לאזוהרה, אסר כל עיקוב אחרי בר. אך ראש הש.ב. חזר והזהיר — ואף מסר חשדותיו לרמטכ"ל, חיים לסקוב, שיחסו לבר היה מאו ומתמיד קריר. בגלל אזוהרות אלה סירב פרס להרשות לבר לנסוע פעם נוספת לגרמניה, כפי שביקש לפני חודשים אחדים.

חפש את האשה
ל תעלומת ישראל בר מצטרפת תעלומה נוספת, היא תעלומת רבקה בר. השניים חיו בידידות, בדירה אחת, למרות שזוהו שנים לא היו ביניהם יחסי-אהבה. כאשר נודע על מעצרו בעלה, שהתה רבקה בסקוטלנד, במילגה מטעם האו"ם. מיד לאחר מכן נעלמה — בהשאירה הודעה סתומה לבעלת-הבית שלה, שהיא טסה לקופנהאגן.

מדוע טסה לבירת דניה — שהיא גם תחנה ראשית בדרך למוסקבה? האם ידעה משהו על פעילות בעלה, או אפילו הייתה שותפה לה, ולכן החליטה להסתתר במזרח? או שמא רק התחבאה אי-שם באירופה, מפני הפירסומה והחקירות שמן הסתם המתינו לה בישראל? או אולי אפילו חזרה לישראל — ונעלמה כאן, אם אצל ידידים, אם במעצרו?

יתכן כי תעלומת ישראל בר תמצא את פיתרונה בבית-המשפט. אבל אין כל בטחון כי תעלומת רבקה תיפתר אף היא.

לשעבר בבריגדה זו, כיום תושב ישראל, הנשבע כי לא יתכן שישראל בר מילא בבריגדה את התפקיד שהוא ייחס לעצמו. מימין: קבוצת מתנדבים זרים. משמאל: שתי מתנדבות, בראש יחידה צועדת.

היתה מורכבת ממתנדבים, אשר באו מכל ארצות העולם, כדי ללחום לצד הרפובליקאים הספרדיים. שתי תמונות אלה לקוחות מאוספו של לוחם

הבריגדה